

EGILUTĖ

KOVAS - BALANDIS * 2006 * MARCH - APRIL VOL 57 NR. 2

"TEGU SAULĖ LIETUVOS TAMSCMUS PRAŠALINA"..
LIETUVOS NĖPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMUI 15 METŲ

70

IT

EGLUTĖ

KOVAS - BALANDIS * 2006 * MARCH - APRIL VOL 57 NR. 2

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Pavasari buria verba....1
Velykų varpai....2

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Ne aš plaku - verba plaka....18
Pramigau Velykę...22
Velykų papročiai....23

Pasakų senelės pasakos
Bampt!....3
Kirmėlytė ir drugelis....4
Kaip šuo vilkui batų
siuvo....6
Kaip krgždutė lizdą tvarte
susiuko....9
Saulutės pėdom....12
Kovo lietūs....12

Galvosūkių....33

Ar žinai?....29
Juokų maišelis....32

Tikėjimo keliu....13
Žaidimas....16
Vaikų kūryba....25

Pirmame viršelyje: Ievos Marcinkevičiūtės piešinys. Maironio mokykla. Lemont, IL.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 5 numeriai per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published 5 times a year except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$3.00, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to:

Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

Pavasari buri verba

Violeta Palčinskaitė

Ką pavasari, buri
Šiandien - mano kambary?

Aš buriu daugybę burtų,
Kad linksmiau gyventi būtų.

Aš buriu tau aukso žiedą
Pelėdžiuką, kuris gieda.

Pasagą - iš balto rūko.
Dvi kriaukles - iš marių dugno.

Dainą tą - iš pianino -
Ten kai kas ją paskandino.

Aš buriu buriu buriu
Iš gėlių ir vyturių...

Neįmanomi sapnai
Išsipildys būtinai.

Jei ne žiedą ne karietą
Gausi raktą užkerėtą -

Į senamiesčio vartus
Belsi keturis kartus.

O paskui, - kada nubusi, -
Mes ir vėl iš naujo bursim.

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Velykų varpai

Petras Vaičiūnas

Suskambo Velykų varpai sidabriniai -
Šviesiau bus krūtinėj, laukuos ir žydrynėj...
Ir Kristus ir žemė, tiek skausmo iškentę,
Mums atneša linksmą pavasario šventę.

Suskambę Velykų varpai nenutyla.
Širdies aleliuja padangėsna kyla...
Pavasario saulė, pavasario vėjas...
Toks giedras, toks žydras dangus prablaivėjęs!...

Toks artimas širdžiai žaliuojantis šilas!..
Vilioja, kaip duona, žemelė atšilus...
Bus darbo kaip marių, bus džiaugsmo ir vargo...
Aukosim mes prakaitą žemei ir dangui...

Išeisim su plūgais ir, varsną suvarę,
Linksmi atsidusim, kaip vėjai vasariai,
Kad širdį ramina dirvoj vieversėlis,
Kad vasarą varpoms virs pabertas sėlis...

Kad duonos turėsime ne vieną mes kampą...
Kad žemė už darbą mums motina tampa...
Išeisim į lauką, į žaliąją pievą -
Pagerbsime darbu mes žemę ir Dievą...

Skambėkit, Velykų varpai sidabriniai!
Pavasario saulė - širdy ir žydrynėj!...

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

BAMPT!

SoFija Sasnauskaitė

- Čyru vyru - pavasaris!
*Palikau vaikučius nelesusius,
Kai parlėksiu, palesinsiu!..*

Taip čiulbėjo mažas paukštelis - vyturėlis sode, ant kelmo tupėdamas. Pilkos plunksnos, geltonas snapelis ir plonos plonos kojytės. Stovi Petriukas prie lango, žiūri į paukštelį ir klausosi, kaip jis čiulba.

Tik žiūri - slenka du katinai!.. Vienas iš vienos kelmo pusės, rainas, ir kitas iš antros - juodas kaip anglis.

- Kas bus? - išsigąsta Petriukas. - Čiups katinai paukštelį. O nuvyti katinų Petriukas negali: mama išėjo į miestelį ir liepė supti mažą sesutę. Sesutė jau užmigo, tai ir rėkti iš kambario negalima.

Slenka, sėlina abu katinai, ir kad šoks abu kartu. Bamp! Ir susimušė kaktomis, užšokę ant kelmo. O paukštelis nuskrido.

Kuklutė, kukli
- nepastebima.

Ropinėjo
- laipiojo.

Sušnibždėjo
- tyliai pasakė.

Sužavėtas
- labai patiko.

Kantriai laukė
- laukė laukė ir
dar truputį
palaukė.

- Valio! - sušuko iš džiaugsmo Petriukas. -
Taip jums, begėdžiams, ir reikia!

Mažoji sesutė pabudo nuo Petriuko riksmo,
jis turėjo ją ir vėl supti. Bet nepyko, tik juokėsi iš
katinų, kaip jie kaktomis viens antram bakstelėjo.

KIRMĖLYTĖ IR DRUGELIS

Didžiulėje pievoje gyveno kirmėlytė. Mažutė
tokia, minkštutė, kuklutė. Ji ropinėjo gėlių
stiebeliais ir lapeliais, prieš saulę šildė pilvuką,
patogiai įsitaisiusi ramunės žiedelyje. Rytą ir vakarą
maudėsi rasos lašelyje. Kirmėlytė buvo laiminga,
jos širdelės neslėgė jokie rūpesčiai. Bet kartą į pievą
atskrido gražuolis drugelis. Jis skraidė nuo žiedo

Matai, kad pasakose būna daug
visokių gražių senoviškų ir nevisai
suprantamų žodžių. Bet
nenusimink - Senelė tau paaiškins.

ant žiedo ir pagaliau nutūpė ant žiedo, kuriame miegojo kirmėlytė.

- Oi, kas čia? – tyliai sušnibždėjo ir pramerkė savo nepaprasto grožio akis kirmėlytė.

- Oi, kokios gražios tavo akys! – net nepasisveikinęs sužavėtas tarė drugelis.

- Bet kokie gražūs tavo sparneliai! – jau garsiau ištarė kirmėlytė ir vėl užsimerkė. „Matyt aš dar sapnuoju“, - pagalvojo ji. „Negali būti, kad toks gražuolis į mane žiūrėtų“, - toliau mąstė.

Tačiau tai buvo ne sapnas. Drugelis niekur neskrido. Jis niekur neskrido ir kantriai laukė, kol kirmėlytė vėl atsimerks. Ir ji atsimerkė.

- Tai tu ne sapnas ir tikrai nori su manimi draugauti? – susijaudinusi pasitikslino kirmėlytė.

- Žinoma, ne sapnas, - patvirtino ir priėjo visai arti. Štai taip prasidėjo jų draugystė, kuri tęsiasi net iki šiol.

Kaip šuo vilkui batus suvo

Latvų pasaka

Vienas šeimininkas turėjo šunį, kuris daugelį metų jam ištikimai tarnavo. Bet šuo paseno, ir šeimininkas jį išvarė.

Eina šuo laukais, eina miškais ėsti ieškodamas, bet nieko neranda. Sutinka vilką. Tasai klausia:

- Kur tu eini, broli?
 - Einu darbo ieškoti. Esu batsiuovys.
 - Ak, ponas batsiuovy, - apsidžiaugė vilkas, - gal galėtum ir man batus pasiūti?

- Kodėl gi ne.

- O kiek už batus paimsi?

- Man reikės vieno kumeliuko, vieno veršiuko ir vieno ėriuko.

Gera! Kitą dieną pasirodo vilkas kumeliuku, veršiuku ir ėriuku vedinas. Kada batai bus gatavi? - klausia.

Šuo pagalvojo, pagalvojo, kiek laiko jam užteksią ėsti, ir sako:

- Ateik po dviejų mėnesių.

Praėjo du mėnesiai. Vilkas kur buvęs, kur nebuvo jau čia, nori batus atsiimti. Šuo padavė jam ėriuko kanopas ir sako:

- Štai tavo batai.

Vilkas ir taip, ir kitaip mėgina tuos batus apsiauti, bet nelenda koja. Kodėl tokius mažus batus pasiuvo? Šuo ima teisintis, kad odos buvo per mažai.

- Atvesk man didesnius gyvulius, tada aš pasiūsiu tau didesnius batus.

Na, o kokių gyvulių šiam reikėtų?

- Atvesk man vieną arklių ir vieną jautį, tada turėsi batus. Gerai. Vilkas jam atvedė arklių ir didelį jautį. Kada batai būsią gatavi?

- Po dviejų mėnesių, - atsakė šuo.

Vėl praėjo du mėnesiai. Vilkas nieko nelaukęs vėl čia: tegul šuo atiduoda jam batus.

Šuo atkiša jam arklio kanopas ir sako:

- Štai batai.

Vilkas įsispiria į batus, nori eiti, bet negali, - aulai trumpi. Šį kartą vilkas ne juokais įsiuto: kiek daug gyvulių jis atvedęs, o šuo nieko doro nepadaręs, tik odą sugadinęs. Jis šunį už tai į teismą paduosiąs.

Kaip tik netoliese augo didžiulis ąžuolas. Prie šio ąžuolo

vilkas ir sumanė su šuniu bylinėtis.
Už teisėją jis paėmė šerną ir
lokį, o šuo – katiną ir
gaidį.

Kol šuo buvo
nubėgęs namo katino
ir gaidžio atsivesti,
vilkas su savo teisėjais
jau nekantraudamas
laukė prie ąžuolo. Lokys

įlipo į medį pasižiūrėti, ar šuo neateinaš. Apsidairo, - taip, tikrai jau
ateina visi trys, vienas net baslį per petį persimetęs, o tas antrasis tik
ir kartoja be paliovos: pa-pa-paduok!

Šalia to ąžuolo dar buvusi šieno kupeta, tai šernas, išgirdęs,
kas ateina kartu su šunimi, iš baimės įsirausęs į šieną, tik uodegos
galiukas liko.

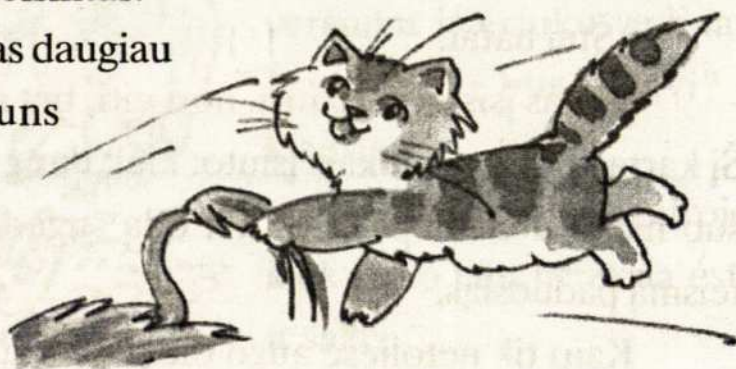
Ateina šuo, mato: vilkas pats vienas, be teisėjų.

Katinas, pastebėjęs iš šieno kyšantį šerno uodegos galiuką,
pamanė: „Tai pelė“. Ir kad puls, kad griebis nagais! Šernas persigando:
„Bus blogai jeigu net uodegos nesigaili“. Ir kiek kojos neša spruko į
mišką. O ir katinas, pats baisiai persigandęs, šast į medį! Lokys
galvoja: na, katinas dabar jau jį pagriebsias. Ir puolė galvotrūkčiais
iš medžio žemėn, bet krisdamas, vargšelis, nususuko sprandą.

Vilkas, matydamas pats vienas likęs, irgi pasileido į kojas.

Taip šuo buvo išteisintas.

Nuo to laiko vilkas daugiau
niekada nebeprašė šuns
batus jam pasiūti.

Kaip kregždutė lizdą tvirtė susisuko ir kodėl vagis veja

Daiva ČERVOKIENĖ

Parskrido kregždutė namolio ir cypsi, pypsi. Kaip čia nesidžiaugsi: gimtojoj pamiškėj žolelė švelnutė, medžių lapai blizga, purienos, sidabražolės tik šypsosi. Viskas taip miela ir sava. Ir pakalbėti su visais, pasidžiaugti taip norisi:

- Sveikas, vieversy! Kaip gyveni?

- Čir vir vir pavasaris! Žemė nubudo, sužydo, laukai apsėti, laikas vaikelius perėti. Čir vir vir pavasaris ne už kalnų...

- Sveikas berže. Kaip tu laikaisi?

- Matai, visi lapeliai jau išsprogo, saulėje šildosi, vėjyje siūbuoja... Jiems gera ir man malonu.

- Sveika karvute. Kaip tau sekasi?

- Matai žolė jau aukšta, skani, ėdu ir džiaugiuosi, - pasakoja karvė, o būrys musių vis jai įkasti taikosi.

Žaloji vieną uodega užmušti bando, kitas galvą pasukdama nuveja. O kregždutė tik kapt ir sugaudė visas įkyruoles.

Karvutė jautėsi labai dėkinga ir buvo sužavėta kregždutės vikrumo ir greitumo.

- Na ir gera tau tokiai mikliai būti!.. O gal tu galėtum man

dažniau padėti nuo musių gintis?

- Mielai. Juk musės, uodai -
mano pusryčiai ir pietūs. Kuo jų
daugiau, tuo man geriau. O čia jų
pakanka...

-Tai tu ir mano namelius
aplankyk! Pažvelk ten - tvartas
visai netoli. Ten ne taip šviesu ir
gražu, bet muselių, uodų, sparvų -
devynios galybės. Gaila, kad
manęs ten nėra - aš tau parodyčiau.

- Aš ir viena apžiūrėsiu.

Gerai? - paklausė kregždutė. Tik sumirgėjo sparneliais – kaip mat
ir tvarte.

Krypt - žvilgtelėjo šen, krypt - jau kitur galvą ikišo, kapt -
porą muselių, uodų nučiupo ir vėl prie karvutės sugrįžo.

- Geri tavo nameliai, žaloji. Vos minutėlei nulėkiau pasidairyti,
o jau lig soties spėjau prisilesti.

- Na ir puiku. Tu tokia mažutė, o mano namai dideli. Mes
abi ten puikiai tilpsime, - svetingai pasiūlė karvė.

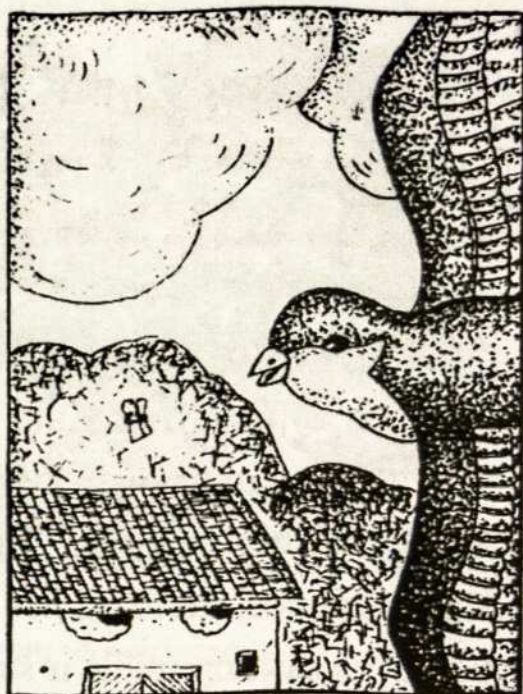
- Pyp, pyp. Gal ir geras tavo pasiūlymas. Skrendu dar pažiūrėti,
kaip man ten įsikurti.

Vėl sparniukai tik sumirgėjo – ir kregždutė jau tvarte.

Suka, suka galvą, o nežino kaip jai čia įsikurti ir gana. O tos
musės, tie uodai nė susikaupti neleidžia - sukinėjasi palei pat snapą.
Kregždutė kapt vieną, kapt antrą, tada nutūpė ant stogo pamąstyti.

Tik staiga toptelėjo jai į galvą mintis: o kodėl čia, pastogėje,
lizdelio nesusisukus?

Ir puolė nešti trupinėlį molio prie trupinėlio, grumstelį prie
grumstelio. Tvirčiausią būstą susirentė. Apsigyveno ir džiaugiasi.

Džiaugiasi ir vis karvutei bei kitiems seniesiems tvarto gyventojams skolinga jaučiasi.

- O kaip aš jums atsilyginsiu? Juk tai jūsų dėka ir pastogę ir maistą turiu, - vis sakydavo kregždutė.

- Na ką čia kalbi. Juk tu man nuo mūsų padedi gintis, - ramino kregždę karvė.

- Ir mums netrukдай, - pritarė vištos ir antys. - Bet jeigu labai nori atsilyginti, tai kai pamatysi vištvanagį ar katę besigretinant prie mūsų mažylių – išpėk. Iš aukštai tau geriau matyti.

Kregždutė nepamiršo prašymo. Kai tik pamato ką nors įtartino, tuoj ir šaukia:

Vyt, vyt vagis!

Taip ji savo draugus apie pavojų perspėja.

IŠBRAUK VARDUS

T	O	M	A	S	T	A	S	M	E	P	S	A
A	P	S	G	M	N	E	O	I	L	A	I	U
N	E	R	I	N	G	A	J	L	E	U	M	D
I	E	L	E	P	I	T	A	D	N	L	O	R
A	A	U	D	R	I	U	S	A	A	Ė	N	U
Z	Ė	C	R	S	L	D	S	Š	Č	G	A	T
I	D	Ž	Ė	A	A	G	I	N	T	A	R	Ė
J	N	A	M	G	I	O	N	H	M	O	P	A
R	S	G	R	N	M	P	A	O	O	E	R	S
S	A	U	L	Ė	A	I	S	M	N	T	S	F
P	M	A	R	I	I	A	U	R	I	M	A	S
V	Y	L	I	A	U	D	A	S	K	O	L	Ė
A	I	S	T	Ė	S	G	E	M	A	G	A	O

Agnė, Rimas, Ina, Gintarė, Agnė, Simas, Neringa, Monika, Paulė, Toma, Asta, Giedrė, Milda, Laima, Gema, Elena, Simona, Tania, Vyliaudas, Edita.

Saulės pėdom

Janina Degutytė

Kovas, kovas - vandens giesmė.
Potvynių karalystė.
Kovo mėnesį pats mažiausias
akmenėlis geidžia pražysti.

Tartum žvaigždės - krenta lašai
nuo stogų ir nuo medžių.
Iš vandens giesmės ir iš saulės
ima pavasaris pradžia.

Kopia laiptais baltą debesų
saulė į mėlyną dangų.
Ir klevai du su vėju šoka,
susiėmę už rankų.

Kovo Lietus

Janina Degutytė

Nuplauk juodą sparną nakties
Ir sniego aprūkusį krantą.
Palaimintas kovo lietus
Žydrais spinduliais krenta.

Ir šiurkštų kamieną nuplauk -
Pažadink pumpurą pirmą.
Tekrenta žydrieji grūdai
Į tamsią garuojančią dirvą.

Ir žemė iš sapno pabus
Žibuoklėm, šalpusniais ir mėtom.
Ir skleisis diena po žvaigždėm
Kaip augalas liaunas iš lėto.

Tikėjimo keliu

Generolas, skelbiantis pavasari, nepanašus į kitus

Kartą pas mane atėjo nepažįstamas žmogus ir pasakė: o gal aš galėčiau parašyti apie Jurgį Matulaitį? Apie Lietuvos palaimintąjį? Visa tai man pasirodė mįslinga...

Puoliau prie knygų. Radau šventojo paveikslukų. Palaimintasis nelyg blyškus augalas stiebėsi dangaus link... Tartum netyčia į rankas pateko senas žurnalas: nuotraukoje – Jurgis Matulaitis, skrybėlėtas, džiaugsmingas, įsijautęs, stebi Amerikoje futbolo rungtynes.

Kurį man Jurgį Matulaitį pasirinkti? Gal tą baikštų, tykų vaiką, nejaukiai besidairantį Marijampolės gimnazijoje? Baikštus, nes jam sudėtinga kalbėti rusiškai - tuo metu taip buvo liepiama. Nelengva ir lenkiškai - taip kabėti madinga...

Tykus, nedrąsus - nes raišas, nes našlaitis... Raišas, o aria jaučiais...

O gal atvirkščiai? Pasirinkti profesorių, garsėjantį sklandžiais pamokslais? Tą, į kurio paskaitas veržiasi studentai? Tą, kuriam ar gimtoji lietuvių, ar lotynų, lenkų, rusų kalba - beveik tas pat?

Generolas - ir jį norėčiau rinktis... Taip vienuoliai marijonai vadina svarbiausiąjį vienuolijos žmogų.

Vyskupas Jurgis Matulaitis

Generolas

Būsimasis Popiežius
Pijus XI kartu su
Jurgiu Matulaičiu
kopė į Vilniaus
kalvas

Jurgis Matulaitis – tikras generolas. Nepabūgo Pirmojo pasaulinio karo Varšuvoje – nei bėgo, nei slėpėsi. Kol armijos griovė miestus, jis atstatė - vienuolyną palei Vyslą. Kol žmonės žudė žmones, jis globojo - surinko į tą vienuolyną našlaičius vaikus.

Nebėgo ir iš Vilniaus... Tik pažiūrėję į knygas, galime prisiminti, kurią dieną (1918 - 1920 metais) kieno kariuomenė ateidavo sostinės užimti...

Ar žinote, kad popiežius Pijus XI buvo narsus alpinistas? Jei kada kopsite į Gedimino kalną Vilniuje, galite prisiminti: kartu su vyskupu Jurgiu Matulaičiu šaltą, atšiaurią žiemą būsimasis popiežius dairėsi ir nuo Vilniaus kalvų.

Gal paklajoti kartu su Jurgiu Matulaičiu po pasaulį - po Italiją, Šveicariją, Ameriką? Vien todėl, kad svečiuose kraštuose jį mylėjo labiau nei Lietuvoje?

Ne. Liksiu Marijampolėje – ją labiausiai mylėjo marijonų generolas. Ir Jurgį Matulaitį pasirinksiu žemišką – žmogų, mokėjusį skaniai nusijuokti.

Šv. Jurgis

Ar pastebėjote, kad žmonės, gimę trylikta dieną, į pasaulį žvelgia kiek kitaip? Balandžio 13-oji – Jurgio Matulaičio gimimo diena.

Jurginės - balandžio mėnesio puošmena. Kadaise žmonės jas vadino pavasario švente, linksmindavosi gal net smagiau nei per Velykas. Pasaulis bus tik gražesnis, jei tą dieną – balandžio 23-ąją - kartu su pavasariu, su Jurgiais ir Jurgitomis pasilinksminsime ir mes. Tai šventei duonos ir kiaušinių gana...

Kiekvienoje klasėje rasime mergaitę ar berniuką, besidairantį baikščiu žvilgsniu. Rasime žmogų, klampojantį į mokyklą ilgą kelią. Matysime: jis kitoks... Su tokiais bendraudama, Jurgį Matulaitį ir vėl atrandu: Stiprų. Skelbiantį pavasarį...

„Nuo žemės nenustums“, - drąsino save Jurgis Matulaitis, kai jam žmonių būdavo baugu. Nenustums, skaitytojau, ir tavęs – net jei esi kitoks...

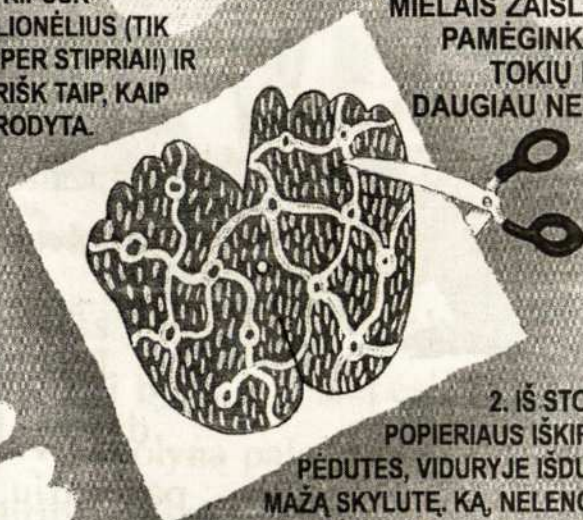
Ypač – jeigu kitoks.

Gintarė Adomaitytė

LINKSMIEJI BALIONĖLIAI

1. PRIPŪSK
BALIONĖLIUS (TIK
NE PER STIPRIAII) IR
UŽRIŠK TAIP, KAIP
PARODYTA.

PAPRASČIAUSI
BALIONĖLIAI
GALI VIRSTI
LINKSMAIS ŽMOGIUKAIS
AR ŠIAIP JUOKINGAIS IR
MIELAIS ŽAISLIUKAIS.
PAMĖGINK PATS –
TOKIŲ NIEKAS
DAUGIAU NETURĖSI!

2. IŠ STORO
POPIERIAUS IŠKIRPK
PĖDUTES, VIDURYJE IŠDURK
MAŽĄ SKYLUTĘ, KĄ, NELENGVA
PADARYTI PĖDUTES? TAI PASIKVIESK
| PAGALBĄ VYRESNĮJĮ BROLĮ AR
MAMYTĘ. DRAUGE DIRBTI
LINKSMIAU, AR NE?

3. PRO SKYLUTĘ
IŠTRAUK
BALIONO
„UODEGĖLĘ“.

4. „UODEGĖLĘ“
UŽLENK, KAIP
PARODYTA, IR
PRIKLIJUOK LIPNIA
JUOSTELE (ŽODŽIU, PASLĖPK).

5. KAD
BALIONĖLIS
NENUGRIŪTŲ,
PĖDUTĖS
TURI BŪTI
DIDELĖS (NA,
JEI BŪS TOKIOS
KAIP TĖČIO,
ŽMOGIUKAS STOVĖS
TVIRTAI...).

O DABAR FANTAZUOKI IŠ
SPALVOTO POPIERIAUS,
SENŲ LAIKRAŠČIŲ, SIŪLŲ
DARYK KEPURĖLES,
PLAUKELIUS, SPARNELIUS,
GUAŠU PIEŠK VEIDELIUS...

ŽMOGIUKŲ
BATUKAI GALI BŪTI
KUO ĮVAIRIAUSI –
NEPATINGĖK,
IŠGRAŽINK JUOS!

IŠMOKYK SAVO DRAUGUS PASIDARYTI ŠAUNIŲ ŽAISLIUKŲ IR
SURENKITE LINKSMŲJŲ BALIONĖLIŲ ŠVENTĘ. BUS LABAI SMAGU –
GALĖSITE IŠRINKTI PATĮ GRAŽIAUSIĄ, PATĮ JUOKINGIAUSIĄ, PATĮ
PATĮ LINKSMIAUSIĄ BALIONĖLĮ!

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

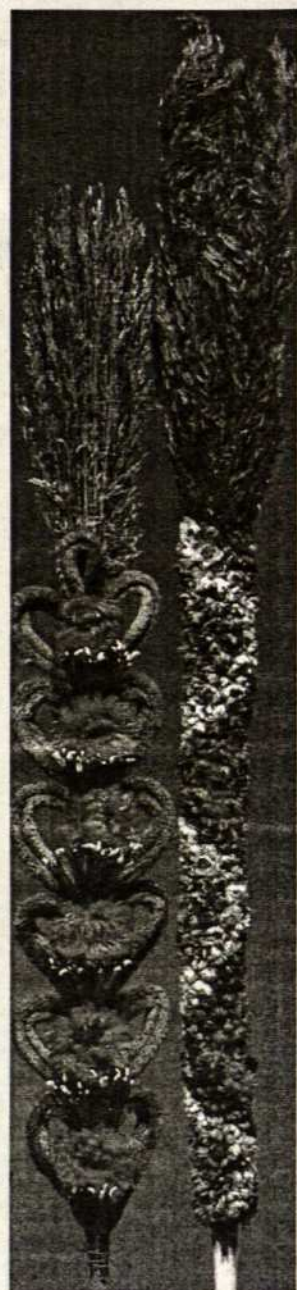
Ne aš plaku - verba plaka

Regina Merkienė

Ankstyvą pavasarį drauge su pirmąją žaluma ateina Verbų šventė, skelbianti, kad liūdnos gavėnios dienos eina į pabaigą.

Svarbiausias jos ženklas - iš keleto augalų surišta žalia šluotelė. Be jos į bažnyčią neisi, be jos ir namo negrįši. Prieš gerą pusšimtį metų visoje Lietuvoje tą šluotelę laikė namie nuo Verbų iki Verbų. Ir, tik naują parsinešę, senąją kaip šventenybę ugnelei atidavė.

Punsko apylinkėse, kaip pasakojo čia gimusieji XX a. pr., seniau verbos buvusios dvejopos. Vienos - dirbtinės, labai aukštos, kaip vokiečių ar lenkų. Tai gluosnio strypelis, apipintas žiemėmis (berlynais) – žiemą žaliuojančiu darželio augalu, kurio lapai panašūs į bruknės. Jį kai kas

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Neteisk kito, kol jo
kaily nesi buvęs.*

*Su ereliais skridęs, su
vištom tūpsi.*

*Devynis kartus
atmatuok, dešimtą
nupjauk.*

*Ką išmoksi mažas,
neužmirši senas.*

*Ūsų nenusvilęs,
nosies nenudegsi.*

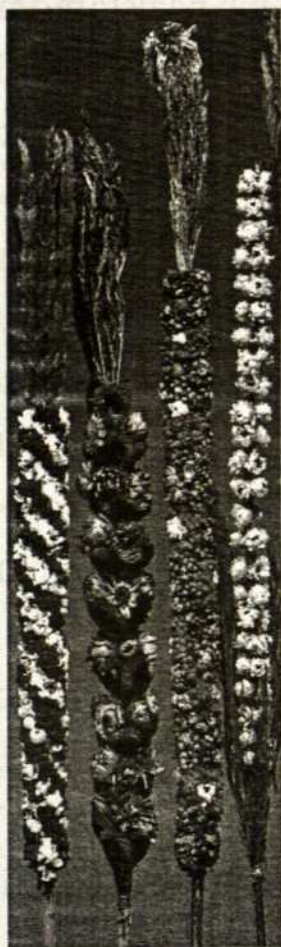
Aukštytyn nenukrisi.

dar vadina darželine mirta. Šias verbas nusagstydamo popierinėmis gėlėmis. Kitos - senoviškesnės verbos - taip pat buvo iš dvejopų augalų. Joms iš anksto parsinešę išsisprogdindavo kačiukų vytelių būtinai pridėdami kadagio (ėglio) šakelių. Parneštas iš bažnyčios pašventintas verbas padėdavo ant palangės. Paskui, kad sudžiūtų, užkišdavo už šventųjų paveikslų arba sijos.

Tačiau laikui bėgant, ypač po Antrojo pasaulinio karo sumažėjo kadagynų, o ir laukiniai medeliai vis mažiau bevertinami. XX a. antrojoje pusėje vietoj kadagio dedama lyg ir gražesnio, švelnesnio naminio kukmedžio, pagražinimui pridėdama žydinčių kambarinių gėlių. Labiausiai mėgiamas oleandras. Įdomu, kad panašiai verbos pasikeitė ne tik Suvalkijoje, bet ir kitose Lietuvos vietose, ypač Vidurio Lietuvoje.

Seniau beveik visoje Lietuvoje, taip pat ir Punsko apylinkėse, manyta, kad verba yra pati geriausia apsauga nuo perkūnijos trenksmo. Nesvarbu iš kokių žolynų ji padaryta, svarbu, kad Verbų dieną ji būtų pašventinta bažnyčioje.

XX a. pirmojoje pusėje audrai kylant žmonės tikėjosi išvengti gaisro smilkydami namus Verbos kadagio dūmais ir ant palangės dėdami sukryžiuotas šventintas žilvičio ar kito gluosnio šeimos augalo šakeles. Dabar, kai verba daroma iš kitokių augalų, ant palangės sukryžiuojamos šventinto oleandro šakelės.

Šiandien sunku suprasti, kodėl Punsko apylinkių žmonės per Verbas taip norėdavo vienas kitą paplakti verba. Gal kadaise buvo manoma, kad visžalis kadagys ar išsprogęs, pasipuošęs pūkuotais kačiukais karklas yra tarsi gyvybės medžio šakelės. Sukirtai jomis žiemos šalčius ir gavėnios pasninkus iškentusiam, suvargusiam žmogui, ir atbudo jo jėgos, sugrįžo stiprybė ir sveikata. Argi maža pasakų esame girdėję apie žuvusius karžygius, kurie atgijo paliesti stebuklingąja šakele? Gali būti ir kitaip: plakimas verba yra liekana senovinio krikščioniško papročio, kai žmonės Kristaus kančios atminimui per Didžiąją Velyką savaitę marindavo ir plakdavo savo kūną, taip stengdamiesi parodyti Jam savo meilę ir atsidavimą...

XX a. verba visus namus sukelia ant kojų. Iš ankstauro ryto kas pirmasis išsirisdavo iš lovos - mažas ar senas - nuplakedavo gulintčiuosius verba sakydamas: "Verba muša, ne aš mušu. Už savaitės ir Velykos". Jauni vyrai, sugrįždami iš bažnyčios, vienas kitam verbele paliesdavo petį. Suduodavo sutiktoms pažįstamoms merginoms, taip parodydami savo dėmesį ir palankumą... Kad ir kaip skaudžiai per blauzdas uždroždavo, nė viena dėl to nesupykdavo.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus laikais Lietuvos šiaurėje po verbų pamaldų vaikinai šmaikščiomis karklų vytelėmis gerai iškaršdavo vienas kitam kailį tačiau mūsų dienų šis ir daugelis kitų papročių taip pat nebepasiekė. Verbų šventė ir pačios verbos kuo toliau, tuo labiau prarado savo senovinius bruožus: šventinamus augalus - kadagius, plakimą jais visų namiškių, kurie nesuskubo laiku atsikelti, tikėjimą, kad verba apsaugos namus nuo perkūnijos ir nelaimių.

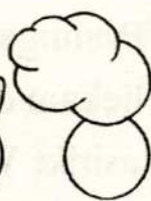
Šiomet per Verbų šventę vėl lietuvių rankose sužaliuos gražios verbos, skelbiančios apie garbingąjį Kristaus įžengimą į Jeruzalę, vėl jos papuoš namus, o gal nuskambės ir žodžiai "ne aš mušu", susiedami nematomais saitais dabartinę kartą su jau išėjusiais, kurių paliktas gražias tradicijas verta gerbti ir saugoti.

LABAS RYTAS!

LABAS RYTAS, LABAS RYTASI
SAULĖ PER PADANGĘ RITAS,
SVEIKINA ŠYPSNIU PAUKŠČIUKĄ,
KATINĖLĮ IR PELIUKĄ...
BUS TIKRAI ŠAUNI DIENA,
EIKŠ, PRALEISIM JĄ DRAUGE!

SUSKAIČIUOK, KIEK PELIUKŲ, GĖLYČIŲ IR T. T. YRA
PAVEIKSLĖLYJE, O SKAIČIUOKUS ĮRAŠYK Į RATUKUS.

Pramigau Velykė

Vytautas Rudokas

Aš sapnuoju, kaip kiškienė
Duoda po margutį
Į abi rankas po vieną,
Tik nenori budint.

Sako, po lukštu sidabras,
Rasi ten ir aukso.
Jei gerus darysi darbus,
Didelis užaugs.

Atsikėlęs klausiu mamą,
Kiek dienų dar liko?
Ir kada į mūsų namą
Atkeliaus Velykė?

Vėl kiškienę susapnuoju,
Kaip mane aplanko.
Man iš tolo pamosuoja,
Kai žiūriu pro langą...

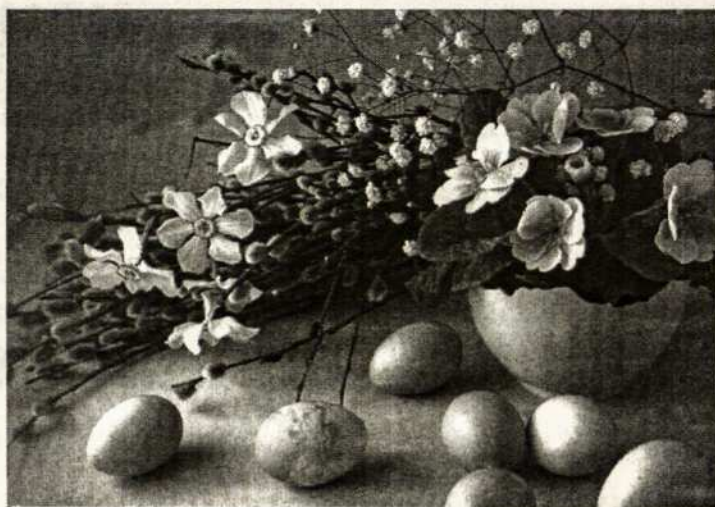
Pabundu, o ant palangės
Gražūs du margučiai...
Pramigau! Velykė lankės!
Ak, jei matęs būčiau!

Ir kiti vaikučiai sakė:
“Pramigau kaip sykis...”
Niekam dar nebuvo tekę
Susitikt Velykės...

Velykų papročiai

Elvyra DULAITIENĖ

Maži vaikai gaudavo iš Velykės kiaušinių. Jie būdavo padėti Velykų rytą ant lango arba lovelėje prie pagalvėlės. Vaikai, Velykų rytą pabudę, tuoj žiūri, ar jau buvo Velykė. Kai pamato įvairiai nudažytus kiaušinius, pasiima ir vėl bėga į lovelę. Džiaugsmui nebūna galo.

Apie Velykę vaikai įvairių pasakojimų žino. Velykė yra gera gera senutė, kuri pamiškėje dažo kiaušinius. Kiti sakydavo, kad Velykė primerkia visokių žolelių, samanėlių ir pakrūmėje dažo kiaušinius, kad kiškiukai padeda jai dažyti, kad jie parūpina malkų ir verda kiaušinius. Velykė nudažytus kiaušinius sudedanti į vežimėlį ir vežanti geriems vaikams. Vežimėlį traukia kiškiukai. Velykės botagėlis - iš saulės spindulių.

Vienoj šeimoj mažas berniukas buvo pripratęs keiktis (sakyti negražius žodžius). Dar kaip reikiant kalbėti nemokėjo, kai pykdavo, tai tuoj ir murmėdavo keiksmazodžius. Motutė jį pabardavo, ir kartais nubausdavo, bet niekas nepadėjo. Tada motutė jam pasakė:

- Matysi, kad taip negražiai kalbi, Velykė kiaušinių tau nepadės.

Velykų rytą tas berniukas pabudęs žiūri – padėtas vienas kiaušinis, ir tas negražus, juodas. Jis murmėdamas sako:

- Kodėl toks negražus kiaušinis, ne taip kaip kitų.

Motina jam tarė:

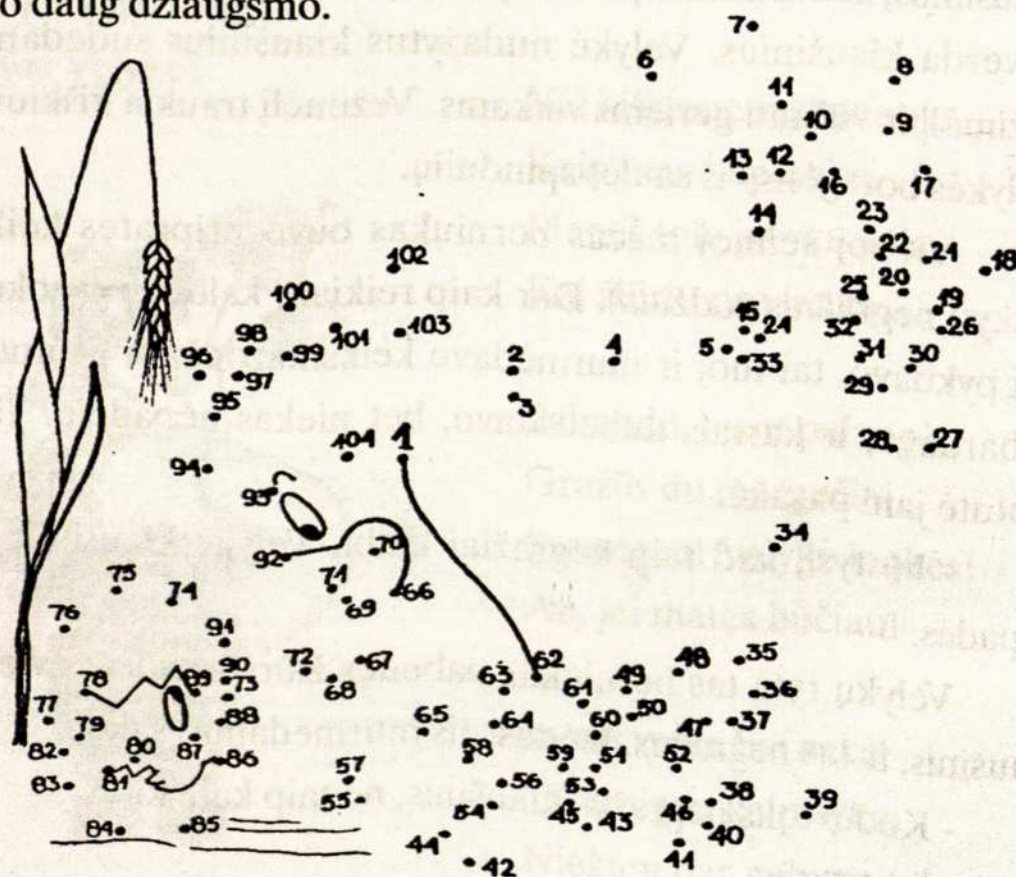
ELVYRA DULAITIENĖ

- Užtat, kad tu keikies, matyt, šitą kiaušinį padėjo velnias.
Tikrai negražus ir dar medinis.

Nuo tos dienos berniukas nustojo keiktis.

Kartą vienoje apylinkėje vaikai pamatė Velykę. Velykė ėjo per laukus, graži, apsitaisiusi margaspalviais tautiniais rūbais, su karūna ant galvos. Nuo karūnos per nugarą driekėsi margaspalviai kaspinai ir plevėsavo pavėjui. Velykė nešėsi pintinėlę. Vaikai tuoj ją pažino ir džiaugsmingai šaukė: "Ateina Velykė, ateina!" Jos pintinėlė buvo apipinta žalumynais, iškaišyta margom gėlytėm ir pilna dažytų įvairiaspalvių kiaušinių.

Velykė aplankė visus tos apylinkės vaikučius ir visiems davė kiaušinių. Kiekviena motina, dėkinga Velykei, ją palydėdavo iki pat lauko durų ir į jos pintinėlę įdėdavo dažytų kiaušinių. Taip Velykė, lankydamą vaikus, nepritrūko kiaušinių. Ir visiems buvo be galo daug džiaugsmo.

Sujunk taškelius

Iš mūsų kūrybos

Mano nuostabi popietė

Šviečia saulė sidabrinė
Aukštai kabo danguje
Niekados nepamiršiu
Šią gražią popietę.

Rimukas linksmai kabo
Nuo ąžuolo šakos
Vos nenukrisdamas
Ant savo galvos.

Mikas loja, nenustoja
Su Maryte jis bėgioja
Tėvai plyšta iš juokų
Kai Mikas vejasi vaikų.

Laikant mažą Rūtelę,
Tėvai sėdėjo ant žolelės
Jie džiaugėsi vaikais, gamta,
Ir saulėta dienele.

Ši sekmadienio popietė
Buvo geriausia iš visų.
Ji suteikė man džiaugsmo
Davė daug prisiminimų.

Aš dar svajoju apie ją
Šią nuostabią popietę.
Prisiminsiu šiuos laikus
Atgaivinsiu sau jausmus.

Julytė Totoraitytė

Šv. Kazimiero lituanistinė m-kla
Cleveland, Ohio

Nepaprasto Sniego Senio pasaka

Vieną šeštadienio rytą labai smarkiai snigo. Maironio mokykla buvo uždaryta, bet 4 L skyriaus mokiniai to nežinojo ir jie visi atvažiavo į mokyklą. Vaikai negalėjo įeiti į vidų, tai jie nusprendė nulipdyti stebuklingą ir niekada netirpstantį Sniego Senį. Kovas ir Aleksas mėgsta amerikonišką futbolą tai jie padarė

didelį sniego kamuolį. Antanas ir Vidas mėgsta žaisti krepšinį, tai jie sulipdė kitą sniego kamuolį. Eglė su Giedre mėgsta važinėti rogutėmis, tai jos atvežė tuos sniego kamuolius vieną prie kito. Aurimas ir Dainius labai stiprūs, tai jie užritino tuos du sniego kamuolius vienas ant kito. Dabar Sniego Senis jau turėjo kojas ir liemenį, jam betrūko tik galvos. Galvą greit sulipino Paulius su Jonu ir, kadangi jie žaidžia krepšinį, tai užmetė tą sniego kamuolį Seniui ant pečių.

Ir štai Sniego Senis baigtas. Dabar reikia jį papuošti. Lukas ir Dear mėgsta ledo ritulį, tai jie panaudojo plokščius ledo ritulio kamuolius sagoms. Žiema norėjo, kad Sniego Senis gerai matytų, tai ji įdėjo jam akis. Augustė ir Deimantė atsinešė pietums morkų ir jas panaudojo Senio nosiai. Indrė ir Greta nupiešė Sniego Seniui gražią šypseną, nes jos labai mėgsta piešti. Atėnė ir Miglė daug čiuožia ant ledo ir visai nebijo šalčio, tai jos atidavė jam savo šaliką. Matas su Petru bijojo, kad Sniego Senis neperšaltų, tai jie uždėjo

jam kepurę. Vos spėjo vaikai pabaigti Sniego Senį ir jau tėveliai pasirodė pasiimti juos iš mokyklos. Taip pasaka ir baigėsi, nes visiems jau reikėjo važiuoti namo. O 4L skyriaus Sniego Senis tikrai stebuklingas: stovi tvirtas bei stiprus prie klasės durų ir svajoja, kad žiema niekad nesibaigtų.

PABAIGA

Atėnė Poškutė

Maironio lituanistinė m-kla,

Lemont, IL

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos, trečio skyriaus mokiniai rašė savo poeziją. Užduota tema buvo „gyvuliai“.

Mano Šuo

Mano šuo yra gražus,

Ir nosytė jo šilta.

Turi jis dantis mažus.

Uodegytė jo minkšta.

Mėgsta kamuoliu jis žaisti.

Jam patinka kaulus griaužti.

Mėgsta žaisti vandenyje

Ir miegoti patvoryje.

Rimas Mockapetris

Voveraitė

Mūsų kieme dūksta, laksto,
Voveraitė mūsų krašto.
Jai nebaisūs sniegai, pūgos;
Nes ji turi šiltus rūbus.

Kur ji nori - ten nurūksta,
Žemėn ar į krūmo kupstą.
Grybą valgo ant šakos,
Išsitraukus iš olos.

Tarp šakų ji šokinėja,
Uodega ji sklendo vėją.
Jai nereikia kopėtelių
Lipt į aukštą ažuolėlį.

Strykt - pastrykt ir ji tenai,
Žvalgo aplinką linksmi.

Rokas Ogorodnikas

Katinėlis

Katinėlio mano balto
Letenėlės visad šaltos.
Uodegėlė papūsta
Ir nosytė jo šlapia.

Katinėlis mėgsta pieną.
Laka jį kiekvieną dieną.
Mėgsta šildytis saulutėj
Ir pažaisti su vaikučiais!

Laura Baltmiškytė

Delfinas

Aš myliu delfiną,
Nes jis man patinka.
Jis plaukia laisvai
Ir nardo gražiai.

Jis mėgsta vaikus
Ir daro triukus.
Delfinas protingas,
Visų išmintingas.

Jis gydo vaikus
Ir myli tėvus.
Oda jojo blizga.
Jis man labai patinka!

Gustė Kuizaitytė

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiktai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

Ar žinai?

Broliai Grimai

Žmonėms niekada nebuvo lengva gyventi. Tačiau net per didžiausius vargus kopdami, dideli ir maži turi savo svajones. Daugiausia jos išreiškiamos pasakose. Tėn ne tik lengvai įveikiami nepritekliai, priešai, bet ir laimi tiesa, dora bei gėris.

“Čia ji turėjo nuo ryto lig vakaro sunkius darbus dirbti, prieš aušrą kelti, nešti vandenį, kurti ugnį, virti ir mazgoti. Be to, seserys visaip ją skriaudė, juokėsi iš jos, bėrė į pelenus žirnius ir liepė jai rinkti. Vakare, pavargusi nuo darbo, gulė ne į lovą, bet į pelenus prie židinio. O kadangi dėl to ji visados buvo dulkina ir pelenuota, seserys ją praminė Pelene”. Esu įsitikinusi, nėra pasaulyje vaiko, kuris nebūtų girdėjęs šios pasakos. Žino ją ir suaugusieji, nes jie visi be išimties kada nors yra buvę vaikais. Pamotės dukterų skriausta Pelenė už savo gerumą ir nuoširdumą buvo atlyginta su kaupu - ji ištekėjo už karalaičio ir po to ilgai, laimingai gyveno. Beje, pasakose geriau sekasi sumaniems, nuovokiems veikėjams. “Malūnininkui mirus, sūnūs pasidalijo tarp savęs tėvo palikimą: vyresnysis gavo malūną, antrasis asilą,

o jaunėlis tiktai katiną". Neišmanydamas, ką su tuo keturkoju veikti, jaunėlis garsiai nutarė nudirti jam kailį ir pasisiūti pirštines. Išgirdęs tokį ketinimą, katinas paprašė jo nežudyti, o geriau pasiūti jam porą batų. Toliau, be abejo, jūs jau žinote, kaip nuostabiai pasitarnavo savo šeimininkui apsukrusis batuotas katinas.

Trys nusenę gyvuliai - asilas, šuo, katinas ir išvengęs šeimininkės peilio gaidys nutarė susiburti į orkestrą ir keliauti į Bremeną. Vakarop jie priėjo miško trobelę, kur puotavo galvažudžiai. Čia keturi draugai ir "užgrojo" savo klaikiais balsais, kad net galvažudžiai išsigandę išsibėgiojo į šalis.

Trejetą aukščiau minėtų ir daugybę kitų pasakų praėjusiame šimtmeityje įvairiose Vokietijos vietose užrašė du broliai - Jakobas (1785-1863) ir Vilhelmas (1786-1859) Grimai. Keletą kartų jų pasakų rinkiniai buvo leidžiami ir Lietuvoje.

Daugiausia brolių Grimų pasakų yra išvertęs vienas iškiliausių mūsų kalbininkų Juozas Balčikonis (1885-1969).

Broliai Grimai Didžiąją savo gyvenimo dalį praleido studijuodami vokiečių kalbos istoriją, senuosius savo tautos padavimus ir literatūros paminklus. Jie pradėjo sudarinėti didįjį vokiečių kalbos žodyną, kuris baigtas leisti tik praėjus šimtmečiui po darbščiųjų brolių mirties - 1961-aisiais. Tačiau plačiausiai pasaulyje broliai Grimai išgarsėjo dar jaunystėje surinktomis ir 1812-1814 metais išspausdintomis "Vaikų ir šeimos pasakomis". Jiedu kantriai prašydavo senų žmonių sekti pasakas, užrašinėjo stengdamiesi išsaugoti jų nuotaiką ir stilių.

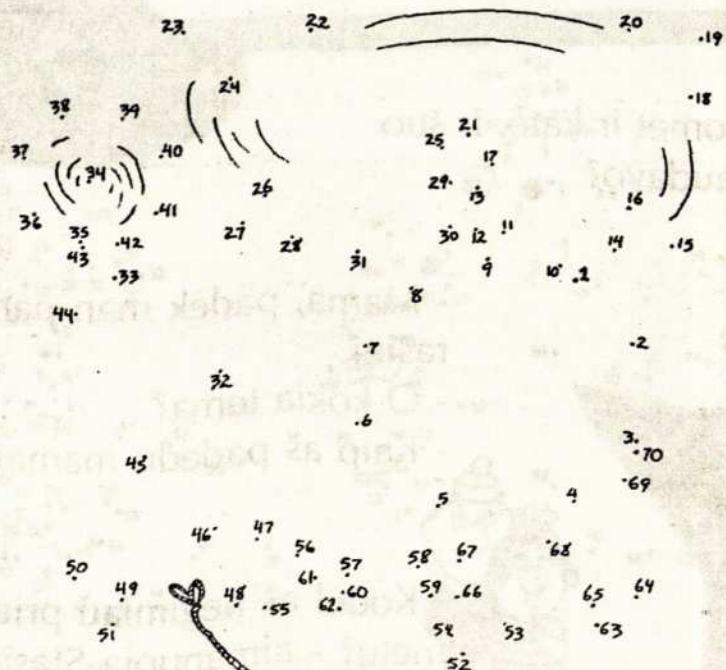
Lietuvoje panašaus darbo buvo ėmęsi broliai Antanas (1819-

1880) ir Jonas (1815-1886) Juškos. Tiesa, Jonas užrašinėjo žodžius, o Antanas - liaudies dainas. Bet juk tiek žodžiai, tiek dainos ir sudaro pasakų audinį.

Broliai Grimai surinko įvairiausių pasakų: stebuklinių su įvairiais pasivertimais ar užkeikimais; gyvulinių, kur keturkojams ar sparnuočiams suteikiamos žmonių savybės; pagaliau buitinių istorijų, kur pasakojami įvairūs atsitikimai iš gyvenimo.

Nors broliai Grimai daugiausia pagarsėjo savo pasakomis, bet vokiečių kalbai jie nusipelnė ir savo reikšmingais kalbos tyrinėjimo, tautosakos ir literatūros mokslo darbais. Jakobas Grimas parašė keturių dalių vokiečių kalbos gramatiką, pirmąją savo gimtosios kalbos istoriją. Kartu su broliu Vilhelmu jiedu leido periodinį leidinį, skirtą vokiečių kalbos senienoms ir tarmėms. Brolių Grimų darbštumas lieka neblėstančiu pavyzdžiu ir ateities kartoms.

Irena Juraite

Sujung
taškelius

Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

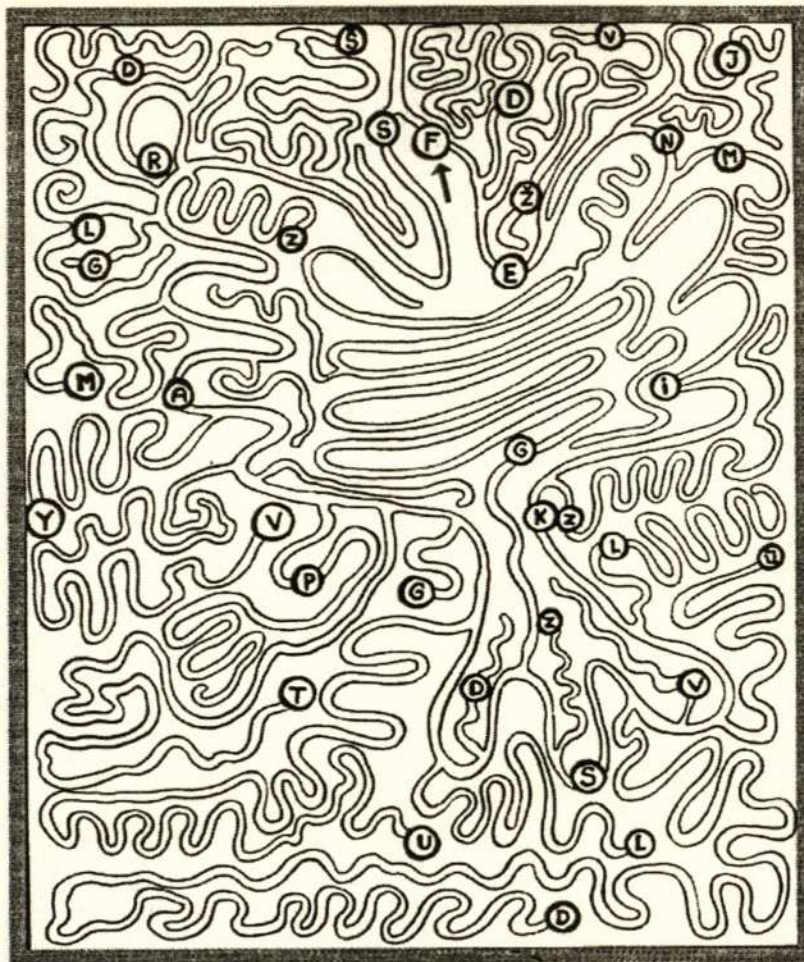
- Nusiprausk. Šiandien gal ateis
tavo krikšto mama.
- O jeigu neateis? Taip ir vaikščiosiu
kaip koks durnius?...

- Dėde, imkite saldainį.
- Ačiū, vaikeli.
- Ar skanus?
- Labai skanus.
- Keista. Kodėl tuomet ir katė, ir šuo
jį visą laiką išspjaudavo?

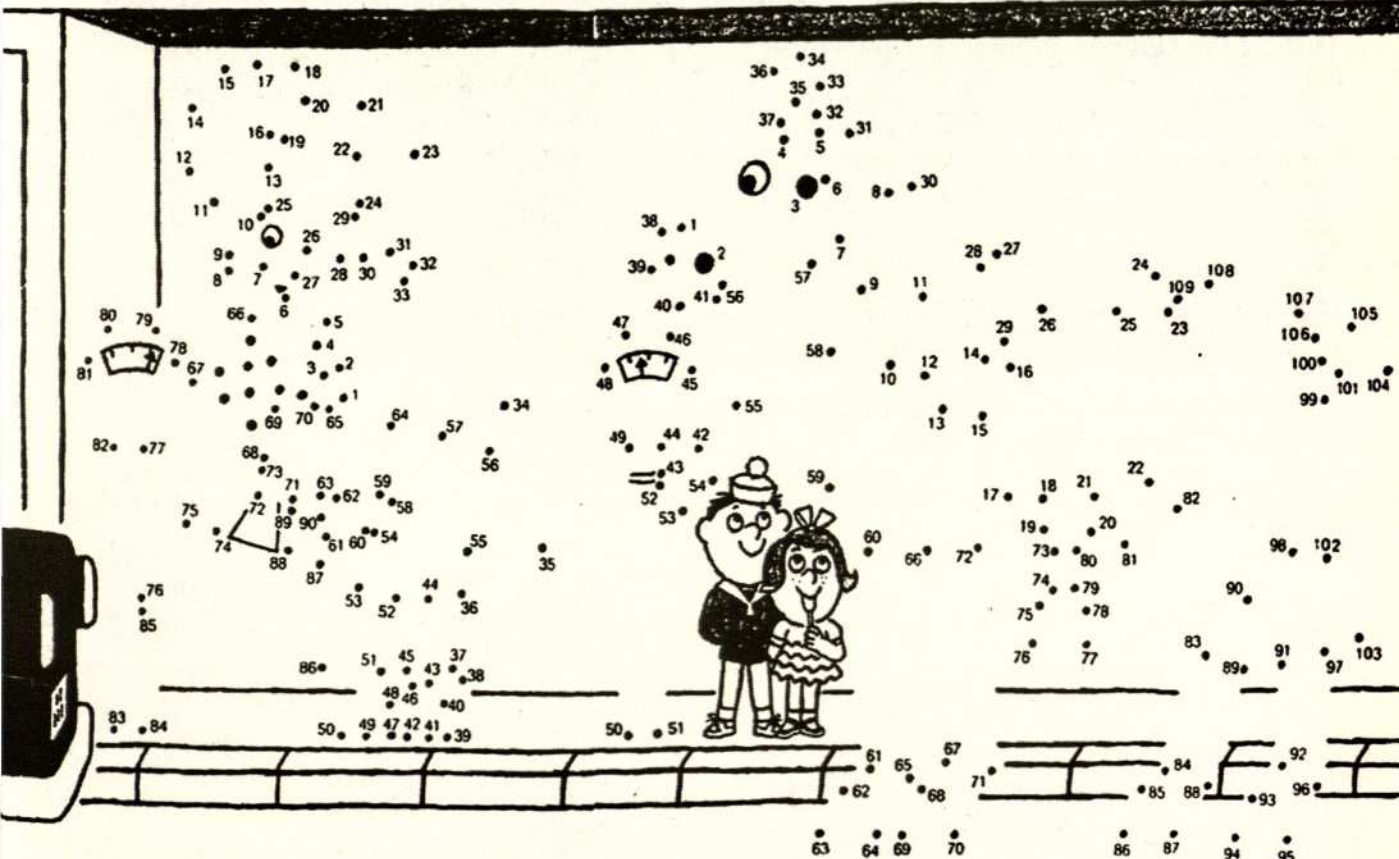
- Mama, padėk man parašyti
rašinį.
- O kokia tema?
- Kaip aš padėdau mamai.

- Kodėl aš negimiau prieš 600
metų? - aimanuoja Stasiukas.
Nustebusi motina klausia:
- Iš kur tau tas viskas atėjo į
galvą?
- Jeigu būčiau gyvenęs anais
laikais, man nereikėtų mokytis
viso to, kas atsitiko vėliau..

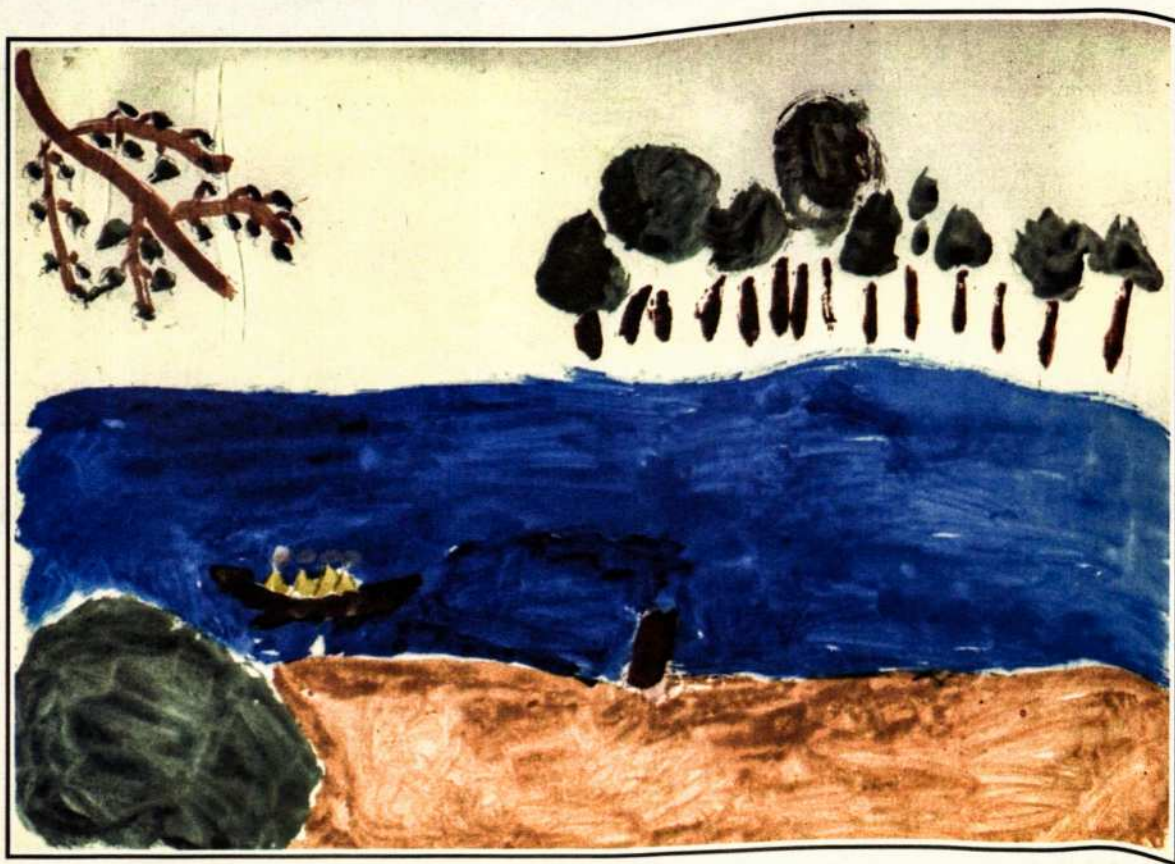

KELIAS

Jei eisi teisingu keliu, perskaitysi mitinės būtybės pavadinimą. Nuspalvink ją. Pradžią pažymėta rodykle.

SUJUNK TAŠKELIUS.

**Elenos Korniuchovos piešinys. Uljanovsko (Kraupiškio) vid. mokykla,
Karaliaučiaus kraštas**

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911